

Asia: VN/203/2020

Lausuntopyyntö työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavasta laista ja eräistä muista lakimuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä ja eräiksi muiksi laeiksi

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja toteaa, että pitää hallituksen esitystä pääsääntöisesti kannatettavana, mutta pitää työnantajan ilmoitusvelvollisuuden rajaamista esitetyllä tavalla epäonnistuneena.

Esityksessä on kyse säädöshuollosta, työsuojelun edistämisestä ja työnantajien hallinnollisen taakan vähentämisestä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä. Uusi laki korvaisi työsuojeluhenkilörekisteristä annetun lain (1039/2001). Ehdotettavan laintarkoituksella on edistää työsuojelua ja lain keskeisimpänä sisältönä olisi työnantajan velvollisuus ilmoittaa työpaikan työsuojelun yhteistoimintahenkilöitä koskevia tietoja Työturvallisuuskeskukselle ja toisaalta Työturvallisuuskeskuksen oikeus luovuttaa ilmoitetut tiedot erityisesti työsuojelua edistäviin käyttötarkoituksiin.

Hallituksen esitys työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavasta laista selkeyttää osin lainsäädäntöä, joka koskee työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröintiä ja rekisterin hyödyntämistä. Uusi laki selkeyttäisi rekisterin ylläpitoon ja tietopyyntöihin liittyviä vastuita.

Työturvallisuuskeskus on tehtäviensä ja pitkän kokemuksensa ansiosta lakiesityksen mukaisesti oikea taho rekisterin ylläpitäjäksi, ja sillä on laaja kokemus vastaavista tehtävistä aiemman lainsäädännön nojalla.

Ilmoitusvelvollisuuden rajaaminen

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että velvoite ilmoittaa työsuojelun yhteistoimintahenkilöitä koskevia tietoja rekisteriin kannustaa työpaikkoja tekemään työsuojelun yhteistoimintaa ja sitä kautta edistää työsuojelua ja että tällöin Työturvallisuuskeskuksella on mahdollisuus neuvoa työpaikkoja työsuojelun yhteistoimintaa parhaalla mahdollisella tavalla. Samalla todetaan kuitenkin, että kannustavaa vaikutusta kuitenkin tosiasiasa vähentää työsuojelurekisteristä annetusta laista tehty tulkinta, jonka mukaan ilmoitusvelvollisuus koskee vain työnantajia, joiden työpaikalla työskentelee vähintään 10 työntekijää.

Ilmoitusvelvollisuus ulottuu kuitenkin nykyisessä sääntelyssä kaikkiin työpaikkoihin. Lakia on tulkittu osin ja osan toimijoiden toimesta väärin, ja ilmoitusvelvollisuus on tulkittu lain työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 29§:n mukaisesti. Hallituksen esitysluonnoksessa ilmoitusvelvollisuutta on rajattukin siten, että sen piirissä eivät ole alle 10 työntekijän organisaatiot. Sen sijaan ehdotettavan lain 5 §:ssä säädettäisiin vapaaehtoisesta ilmoittamisesta, joka koskisi alle 10 työntekijän työpaikkojen organisaatioita ja niiden työsuojelupäälliköitä. Lisäksi lakiesityksen 6§ esitetään itsenäisten ammattiharjoittajien ja muun kuin 3§:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen työnantajan niitä henkilöitä, jotka osallistuvat työsuojelun yhteistoimintaan työpaikalla, yhteisellä työpaikalla tai torjuttaessa työpaikkojen yhteisiä vaaroja, ilmoittamaan vapaaehtoisesti nimensä, sähköpostiosoitteensa, työpaikkansa jne. Työturvallisuuskeskukselle.

Ilmoitusvelvollisuus ja vapaaehtoinen ilmoittaminen muodostavat kokonaisuuden, joka muodostaa niin ilmoittaville tahoille kuin Työturvallisuuskeskukselle vaikutuksiltaan epäselvän kokonaisuuden, joka lisää epätarkoituksenmukaisesti hallinnollista taakkaa ja muodostaa ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jääville sekavan ja vaikeasti hallittavan kokonaisuuden. Esitysluonnoksen 6§:n 2 momentti on epäselvä, kuka voi vapaaehtoisesti ilmoittaa tietonsa rekisteriin.

Akava toteaa, että esitetty soveltamisalarajaus eikä esitetty vapaaehtoinen ilmoittaminen alle 10 työntekijän työpaikkojen osalta ole tarkoituksenmukaista. Akava esittää, että rekisteriin tulisi aina ilmoittaa työsuojelupäälliköt ja ne työsuojeluvaltuutetut, jotka ovat valittu alle 10 hengen yrityksissä. Katsomme, että työnantajan ilmoitusvelvollisuuden hallinnollinen taakka em. kokoisissa organisaatioissa ei myöskään muodostu kohtuuttomaksi.

Akava katsoo, että työsuojelun kehittäminen, turvallinen työympäristö ja sen rakentaminen pienillä työpaikoilla on vähintään yhtä tärkeää kuin tätä suuremmilla työpaikoilla ja esitetyllä lakimuutoksella annetaan väärä signaali työpaikoille ja saattaa siellä työskentelevät työntekijät heikompaan asemaan työsuojelun osalta. Esityksessä ja lain tarkoituksen toteuttamisessa tulisi huomioida, että pienten työpaikkojen tarve koulutukselle ja ohjeistukselle on usein suurempi kuin kooltaan isommissa työpaikoissa. Esitetty rajaus vähentää myös tiedon välittämisen mahdollisuuksia.

Ilmoitusvelvollisuuden rajausta 30 kalenteripäivän osalta

Nykyisessä lainsäädännössä ei ole ilmoitusrajoitusta työpaikan työntekijöiden työskentelypäivien osalta. Esitys ei ole perusteltu huomioiden erityisesti työn ja työnteon tapojen jatkuvan muutoksen, erityisesti ns. epätyypillisen työnteon muodot, joissa työsuojelun tarve on ilmeinen. Akava ei pidä perusteltuna esitettyä rajausta ja sen soveltaminen jää epäselväksi.

Savinko Lotta
Akava ry